

auch so v. a. Menschen.

पूतनाञ्ज (पूतना + अञ्ज) adj. im Kampf laufend Nib. 10, 28. अयस्यवो न पूतनाञ्जो अत्याः RV. 9, 87, 5. आशु 10, 178, 1. पूतनाञ्जं जिगीषन् falsch für पूतनाञ्जं Çāñk. Çā. 14, 44, 1.

पूतनाञ्जि (पूतनाञ्जि Padap.) v. l. des AV. 7, 85, 1 für पूतनाञ्ज des RV.

पूतनाञ्जित् (पू + जित्) 1) adj. im Kampf siegreich: अग्नि AV. 7, 63, 1. सूक्त Çāñk. Br. 15, 3. Nir. 10, 28. — 2) m. N. eines Ekāha Çāñk. Çā. 14, 44, 1.

पूतनाञ्ज्य (पूतना + अञ्ज्य) n. (eig. Wettkampf) Wettkampf, Kampf Naigh. 2, 17. Nir. 9, 24. अस्मौ अञ्जन्तु पूतनाञ्ज्ये RV. 3, 8, 10, 37, 7, 7, 99, 4. यदि-न्द्र पूतनाञ्ज्ये देवास्तां दधिरे पुरः 8, 12, 25. 10, 102, 9. TS. 3, 4, 4, 1.

पूतनानी (पू + 2. नी) f. Feldherr MBh. 7, 1464.

पूतनापति (पू + पति) m. dass. MBh. 6, 1938. 2072.

पूतनाय् (von पूतना), partic. पूतन्त् feindlich streitend RV. 1, 169, 7. VS. 12, 99. AV. 19, 28, 5. — Vgl. पूतन्य्.

पूतनायु (von पूतनाय्) adj. feind RV. 3, 1, 16. 7, 1, 13. 8, 4, 5.

पूतनार्थक् und पूतार्थ् (पू + सक्, साक्) adj. P. 8, 3, 109. (nom. षाड्, acc. षक् und षाक्) VS. Prāt. 3, 73. 121. 5, 30. P. 8, 3, 109, Sch.; zu belegen nur die Form mit der Kürze) Kämpfe gewinnend, siegreich RV. 1, 175, 2. 3, 29, 9. 6, 43, 8. मद् 19, 7. वीर 8, 87, 10. रयि 5, 23, 2. 9, 88, 7. 10, 103, 7. AV. 5, 14, 8. 11, 1, 2. m. Bein. Indra's Trik. 1, 1, 59. H. 174. HAL. 1, 53. Verz. d. Oxf. H. 184, a, 24. 191, a, 30.

पूतनार्थक्य (पू + सार्थक्य) n. Sieg im Kampf: वार्त्रकृत्याय शर्वसे पूतना-थक्याय च । इन्द्र त्वा वर्तयामसि RV. 3, 37, 1. सार्थक्य TBr. 2, 4, 2, 5.

पूतनार्थक्य (पू + क्व) m. Ausforderung zum Kampf; Kampf: प्र च-र्षणिभ्यः पूतनार्थक्ये प्र पृथिव्या निरिचये दिव्यं RV. 1, 109, 6.

पूतन्य् (von पूतना), पूतन्यति P. 7, 4, 39. feindlich angreifen, bekämpfen: अपादकृस्ता अयन्यदिन्द्रं RV. 1, 32, 7. 54, 4. 132, 6. स्त्रिभिर्नो अत्र वर्ष-णां पूतन्यात् 10, 27, 10. 1, 8, 4. 2, 8, 6. 9, 53, 3. AV. 3, 19, 3. 6, 75, 1. 13, 1, 29.

पूतन्या (von पूतन्य्) f. = पूतना Heer: तां देवधानीं स वज्रघिनीपति-र्बहिः समस्ताहु रथे पूतन्या Bāg. P. 8, 15, 23.

पूतन्यु (wie eben) adj. angreifend, feind: शत्रु RV. 1, 33, 12. 7, 6, 4. मङ्गे समत्सु त्वर्षिणः पूतन्युन् 4, 20, 1. 9, 110, 12. VS. 13, 51.

पूत्सु. Ueber die Form पूत्सुषु s. u. पूत्.

पूत्सुति (पूत् + सुति) f. feindlicher Angriff: अग्नि तिष्ठेम पूत्सुतिरसु-न्वताम् RV. 1, 110, 7. 5, 4, 3. मृतो पूत्सुतिर्हासमाना 1, 169, 2. Auch m.: अस्मिन् इन्द्र पूत्सुतो प्रावं सातेयं 10, 38, 1.

पूत्सुतुर (पूत्सु, loc. pl. von पूत् + 2. तुर) adj. siegreich: युमेयं पूत्-नाञ्ज्यं पूत्सुतुर्षु अयःसु च RV. 3, 37, 8.

पूत्सुधः = संग्राम, v. l. für पूत्सु Naigh. 2, 17. — Vgl. पूत्नुधा.

पृथ् s. क०.

पृथ (von प्रथ) 1) m. a) die flache Hand, palma, πλατεῖα: न दएतेन न धन्वना न पृथेन न मुष्टिना Çat. Br. 12, 7, 2, 1. — b) als Maass die Länge der Hand von der Fingerspitze bis zum Gelenk (Schol. zu Kītj. Çā.) oder = 13 Aṅguli (TS. Comm. II, 35) Kītj. Çā. 5, 3, 11. Piṅgalakāṇḍas 8, 28 (पृथ). ममात्रं n. Handbreite TBr. 1, 6, 4, 2, 3. adj. Kītj. Çā. 6, 1, 28. — 2) f. आ N. pr. einer Tochter Çāra's, Adoptivtochter Kuntī's und einer der Gattinnen des Pāṇḍu (vgl. कुन्ती), MBh. 1, 2764. 3811. 4382.

IV. Theil.

3, 17007. fgg. Indra. 5, 5. Brāhmaṇ. 1, 2. Hip. 2, 17. Hariv. 1927. fgg. 7708. VP. 437. Bāg. P. 9, 24, 29. °पति Bein. Pāṇḍu's Trik. 2, 8, 13. °सुत Bein. Arjuna's Kī. 5, 51; vgl. 2. पार्थ.

पृथक् (von प्रथ्) adv. gaṇa स्वरादि zu P. 1, 1, 37. (पृथक् Uṇāis. 1, 136. पृथक् Kīç.) vereinzelt, einzeln, gesondert; daher oft so v. a. zerstreut, auseinander; je nach besonderer Art, besonders, für sich (Gegens. स-ध्यक्) Nir. 5, 25. 7, 5. RV. 1, 131, 2. प्रासावी देवः संविता जगत्पृथक् 157, 1. प्र जिरयः सिञ्जते सध्यक्पृथक् 2, 17, 3. 24, 14. 3, 56, 4. 8, 43, 18. 29. प्र नूनं धावता पृथक् 89, 7. 9, 86, 2. 10, 44, 6. 91, 7. 101, 4. पृथगेषि प्रगृ-धिनीव सेना 142, 4. पृथग्जायन्तामोर्धयो विश्वेयाः AV. 4, 15, 2. fgg. 20, 2. 5, 20, 7. दावस्य दहन्तः पृथक् 7, 45, 2. 9, 1, 3. 11, 5, 2. 13. पृथक्सर्वं प्रा-जापत्याः प्राणान्तामसु बिधति 22. 12, 3, 21. VS. 13, 25. 28, 32. Çat. Br. 1, 3, 2, 15. 4, 3, 2, 9. 7, 3, 2, 40. 14, 5, 4, 10. Āçv. Çā. 5, 5. Grh. 4, 6. M. 1, 87. 5, 78. 6, 11. 7, 198. 8, 114. 12, 97. पृथगात्मानं प्रेरितारं च मत्वा für verschieden haltend Çvetāçv. Up. 1, 6. Kāthop. 4, 14. Bhāg. 5, 4. 13, 4. Draup. 6, 1. Arā. 2, 3. Sūras. 2, 62. 3, 30. 4, 12. Kathās. 31, 71. Rīçā-Tar. 6, 360. Mārk. P. 97, 16. AK. 2, 7, 47. 9, 89. H. 823. गुणः) पृथगपिति ver-schwindet gesondert d. h. existiert nicht für sich selbst Kār. in Böht-lingk's Ausg. d. P. II, 451. Vop. 4, 16 (u. 3. 3 mit अय Z. 9 füge man demnach पृथक् am Ende hinzu und streiche abgehen, fehlen). verdop-pelt M. 1, 21. 3, 26. 208. 7, 57. 11, 71. Bhāg. 1, 18. Sūras. 3, 42. Kathās. 26. 59. 46, 48. 47, 9. Pañāt. 130, 15. AK. 3, 3, 48. पृथग्वदिन् Çat. Br. 8, 7, 2, 3. पृथग्दृष्ट् Bāg. P. 1, 3, 14. पृथक्काम verschiedene Wünsche ha-bend Kītj. Çā. 12, 4, 27. पृथग्लक्षणा 18, 4, 6. पृथग्ननपद् Lātj. 1, 11, 3. Kāhnd. Up. 5, 14, 1. शय्या Spr. 320. पृथग्गणः M. 1, 37. पृथगालयाः je-der eine Wohnung für sich habend Kathās. 33, 107. पृथक्कुल adj. H. 32. पृथगोत्र adj. Mārk. P. 118, 23. पृथगुपादान Schol. zu P. 4, 2, 113. Siddh. K. zu P. 3, 2, 188. अयक्यमुति RV. Prāt. 13, 16. पृथक्कार Kītj. Çā. 22, 6, 23. शिरशामरस्य पृथक्कृतम् abgelöst, abgehauen Mārk. P. 103, 15. लचः शरीरात् 14, 66. अस्मत्तः पृथक्कार (वधम्) abwenden Sās. zu RV. 1, 5, 10. getrennt von, ohne (वर्जने) AK. 3, 5, 3. H. 1327. HAL. 5, 90. mit abl. instr. oder gen. P. 2, 3, 32. mit abl. Prāb. 27, 12. पञ्चतर्तिर्न पृथग्वेदेभ्यः AV. Prāt. 4, 104. verschieden von: न शंभुः पृथग्विद्येन Vop. 5, 10. mit Ausnahme von (abl.): लतः पृथङ्नास्ति बन्धुः H. 1527. Sch. पृथङ्मस्वत-श्चाडहिनतेपेन वा विना । गन्तुमुत्सकृते नेह कश्चित् Bhāt. 8, 109. — Vgl. पार्थक्य.

पृथक्त् von पृथक् P. 5, 3, 72, Sch.

पृथक्करण (von पृथक् mit 1. कर) n. das Absondern: जातिगुणक्रियासं-ज्ञाभिः समुदायदेकदेशस्य पृथक्करणी निर्धारणम् Schol. zu P. 2, 3, 41. 5, 3, 92.

पृथक्कार्य (पू + कार्य) n. die Angelegenheit eines Einzelnen, Privat-angelegenheit M. 7, 120.

पृथक्क्रिया (पू + क्रिया) f. Absonderung, Trennung M. 9, 111. Jāñ. 2, 116. पृथक्तेज (पू + तेज) adj. pl. von einem Vater mit verschiedenen

Frauen gezeugt Mit. im ÇKDn.

पृथक्कर (पू + कर) adj. abgesondert —, allein wandelnd Trik. 3, 3, 863.

पृथक्त् (von पृथक्) n. Besonderheit Gesondertheit; Einzelheit, Indi-vidualität Vjutr. 112. अर्थ° Nir. 1, 4. कर्म° 7, 5, 13, 12. 14, 8. Çāñk. Çā. 1, 2, 24. देश° 4, 6, 7. 6, 9, 4. °तस् 1, 17, 8. — Kanāda 1, 6. Tarkas. 3, 15. Bhāg.